

Mediaundersökningar i Cosmic - Rutin - Hälsa- och sjukvård Region Gävleborg

Titel: Mediaundersökningar i Cosmic	Dokumentkategori: Rutin	Omfattning: Hälsa- och sjukvård
Dokumentägare: Enhetschef IT-vårdsystem	Dokumentansvarig: Systemspecialist multimedia	Beslutsinstans:
Diarienummer: Ej tillämpligt		Datum för översyn: Se giltigt t.o.m.

Innehåll

1.	Syfte och omfattning	2
2.	Innehåll	3
2.1.	Mediahantering.....	3
2.1.1.	Mediahantering utanför Cosmic.....	3
2.2.	Vyn Mediaundersökningar.....	4
2.3.	Status på mediaundersökningar.....	4
2.4.	Ny mediaundersökning.....	5
2.4.1.	Mediaformat som accepteras av Cosmic.....	5
2.4.1.1.	Mediaformat i iPhone och iPad som inte stöds	5
2.4.2.	Manuellt flöde	6
2.4.2.1.	Fristående utrustning	6
2.4.2.2.	Spara filer från Clinic24/Min Vård Gävleborg.....	7
2.4.2.3.	Direktkopplad utrustning	7
2.4.3.	Automatiskt flöde	8
2.5.	Visa Media.....	8
2.5.1.	Visa media på undersökningsnivå	8
2.5.2.	Visa media på patientnivå.....	9
2.6.	Länka eller bifoga mediaundersökning.....	9
2.7.	Dela filer från mediaarkivet.....	9
2.8.	Avboka eller makulera mediaundersökningar	10
2.8.1.	Avboka mediaundersökningar	10
2.8.2.	Makulera mediaundersökningar	10
2.9.	Bilder som tas på operation.....	11
2.10.	Hantera fel i mediaundersökningen.....	11
3.	Kommunikation och implementering	11
4.	Medverkande och granskare	11
5.	Referenser	11

1. Syfte och omfattning

Syftet med rutinen är att beskriva mediahantering, dvs lagring av film, PDF och ljud, i Cosmic. Rutinen omfattar Hälso- och sjukvården i Region Gävleborg, samt de privata hälsocentralerna i Region Gävleborg.

2. Innehåll

2.1. Mediahantering

För att lagra media finns funktionen *Mediaundersökningar* i Cosmic. Funktionen gör det möjligt att skapa mediaundersökningar och importera media genom direktkopplad eller fristående utrustning. En mediaundersökning skapas i ett automatiskt eller manuellt flöde.

Undersökningstyper, utrustningar och vårdtjänster kopplade till en mediaundersökning är konfigurerad för respektive verksamhet.

Genom koppling till mediaarkivet är det möjligt att söka fram och visa media från arkivet. Media kan även kopplas till remisser och journalanteckningar via en mediaundersökning. Mediaarkivet kan benämnas som *PACS*, *PACS UniView* och *Sectra VNA*. Det beror på att arkivet *PACS* har utökats med *VNA* inför driftstart av Cosmic.

2.1.1. Mediahantering utanför Cosmic

Endast i undantagsfall sker lagring av media utanför Cosmic, i systemet Picsara. Det gäller i följande undantagsfall:

- Verksamheter som använder funktionen capture i Picsara. Capture är en funktion som innebär att man sparar bilder direkt in i Picsara medan undersökningen pågår. Det sker exempelvis under vissa endoskopiundersökningar.
- Röstanalyser i WAV-format.
- Bilder på misstänkta hudförändringar, tagna med dermatoskop.
- Bilder av synnerligen känslig karaktär. Exempel på sådana foton skulle kunna vara på underliv, sexuella övergrepp, barn samt dödfödda foster.
Det är dock upp till varje enskild enhet att bestämma vilka bilder som man anser är av känslig karaktär, och således ska sparas i Picsara fram tills dess att dessa kan börja lagras i mediaarkivet via Cosmic, så snart spärr- och behörighetstilldelning är på plats.

Picsara finns som ett uthopp i Cosmic. Alla användare kommer framgent att ha läsbehörighet i detta system och tillgång till gamla filer. Vårdenhetschef till användare som behöver behörighet att lagra media i Picsara enligt ovanstående ska inkomma med en beställning till IT-support. Se [Picsara - Lägga till foto/video samt söka case via Cosmic](#).

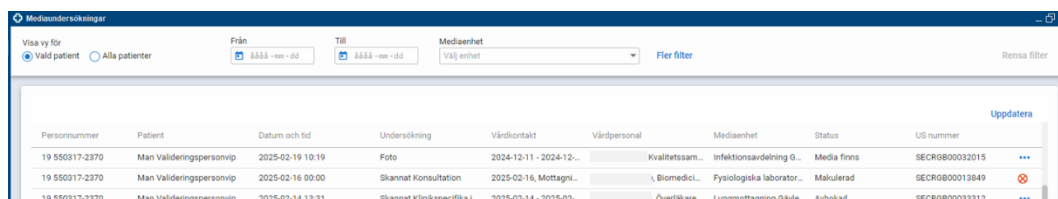
Vid lagring av media i Picsara – Glöm inte att göra en notering i Cosmics journal att media är sparad i Picsara.

Eftersom det inte kommer någon automatiskt länk i journalen i Cosmic såsom det gjorde i Melior behöver vårdpersonalen göra en egen notering i Cosmic att media finns sparad i Picsara.

2.2. Vyn Mediaundersökningar

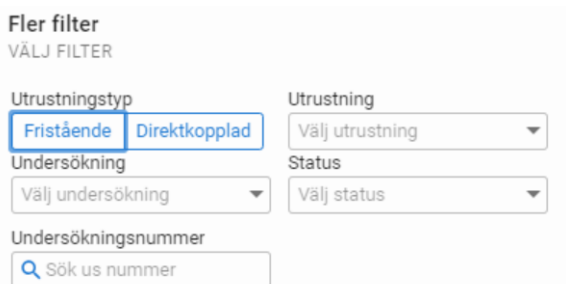
I vyn Mediaundersökningar visas de mediaundersökningar som är skapade i Cosmic. Sökning kan göras för den aktuella patienten eller på mediaundersökningar per datum, och mediaenhet/-er.

För att visa mediaundersökningar skapade på annan enhet än inloggad enhet behöver den väljas under *Mediaenhet*.

Personnummer	Patient	Datum och tid	Undersökning	Vårdkontakt	Vårdpersonal	Mediaenhet	Status	US nummer
19 550317-2370	Man Valideringspersonvip	2025-02-19 10:19	Foto	2024-12-11 - 2024-12-...	Kvalitetssam...	Infektionsavdelning G...	Media finns	SECR0800032015
19 550317-2370	Man Valideringspersonvip	2025-02-16 00:00	Skannat Konsultation	2025-02-16, Mottagni...	Biomedici...	Fysiologiska laborator...	Makulerad	SECR0800019849
19 550317-2370	Man Valideringspersonvip	2025-02-14 13:31	Skannat Kliniskspecifika j...	2025-02-14 - 2025-02-...	Överläkare	Lungmottagning Gävle	Avbokad	SECR0800033312

Filtereringsfunktionen i vyn möjliggör filtrering utifrån parametrar kopplade till mediaundersökningarna. Följande parametrar kan filtreras på: utrustningstyp, utrustning, undersökning, status samt undersökningsnummer.

Finns många undersökningar gjorda på enheten eller på vald patient, behöver man observera att vyn endast visar ett visst antal mediaundersökningar och att man manuellt behöver skifta till nästa sida.

Om en undersökningsrad är rödmarkerad innebär det att något blivit fel. Genom att högerklicka på undersökningen och välja Hantera fel kan man läsa vad som gått fel.

2.3. Status på mediaundersökningar

En mediaundersökning kan ha sju olika statusar.

Skapad - När en mediaundersökning är skapad via ett automatiskt flöde (via ett bokningsunderlag) får undersökningen alltid status *Skapad*. I det här skedet går det endast att Avboka och Makulera undersökningen.

Planerad - När mediaundersökningen skapas manuellt (via *Ny mediaundersökning*) och sparas, får den status *Planerad*. I det här skedet är ingen information skickad till arkivet och det går att ändra i mediaundersökningens information.

Bokad - När en mediaundersökning är skapad via ett automatiskt flöde som har bokats i tidboken får den status *Bokad*. Även en manuellt skapad mediaundersökning med direktkopplad utrustning, som sparats via valet *Spara och skicka till utrustning*, får status *Bokad*. I denna status har informationen skickats till arkivet och det är inte längre möjligt att redigera undersökningsinformationen.

Media finns - När media är importerad till mediaundersökningen och har sparats i mediaarkivet får den status *Media finns*.

Makulerad - När mediaundersökningen är makulerad får den status *Makulerad*. Det går att makulera alla undersökningar så länge de inte har media kopplad till sig. Har undersökningen status *Media finns*, kan undersökningens status endast ändras till *Ska makuleras*.

Ska makuleras - När mediaundersökningen har media kopplad till sig kan man sätta status *Ska makuleras*. Undersökningen får då status *Ska makuleras*. Makuleringen kräver att ett ärende skickas till supportcenter (Efecte), så att administratörer kan omhänderta makuleringen i mediaarkivet.

Avbokad - Mediaundersökning får status *Avbokad* när den manuellt tas bort ifrån ett bokningsunderlag med status skapad, planerad eller bokad. Mediaundersökningar utan media avbokas automatiskt 14 dagar efter undersökningens bokningsdatum har passerat.

2.4. Ny mediaundersökning

En mediaundersökning skapas manuellt eller automatiskt i Cosmic.

2.4.1. Mediaformat som accepteras av Cosmic

Media kan utgöras av dokument, foto, film eller ljud. Dessa olika filformat kan importeras:

- Dokument - PDF
- Foto - JPG, TIFF, BMP, GIF, PNG
- Film - MP4 Video, AVI, FLV, MPEG, 3GP, OGV, WEBM
- Ljud - MPEG-4 Audio, MP3

2.4.1.1. Mediaformat i iPhone och iPad som inte stöds

Var uppmärksam på att iPhone och iPad automatiskt kan ställas om till att använda HEIC-format på de foton som tas med kameran. Detta format stöds inte av Cosmic och går inte att ladda upp. Användare kan själva ställa om iPad och iPhone till att använda JPG-format istället genom att följa nedanstående instruktion:

1. Öppna *Inställningar* på iPhone/iPad.
2. Välj *Kamera* och sedan *Format*.
3. Ändra alternativet från *Högkompatibel* till *Mest Kompatibel*. Då sparas bilderna fortsatt som JPG och kan importeras till Cosmic.

Finns dessa inställningsval inte tillgängliga? Då kan telefonen/surfplattan inte heller spara bilder i HEIC-format, utan det är JPG-format som är förvalt.

2.4.2. Manuellt flöde

Via vyn *Ny mediaundersökning*, *Journal* eller *Remiss* kan en ny mediaundersökning skapas manuellt. En vårdkontakt måste finnas för att skapa en mediaundersökning. Det går dock att skapa en administrativ kontakt om det inte finns någon vårdkontakt på patienten.

Välj typ av undersökning, händelsedatum, utrustnings typ (fristående eller direktkopplad) och utrustning ur rullistan. Urvalet av *Undersökning* är styrt av inloggad enhet. Urvalet under *Utrustning* är styrt av *Utrustningstyp*.

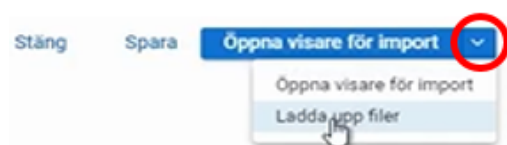

2.4.2.1. Fristående utrustning

Fristående utrustning har ingen automatisk koppling till Cosmic (exempelvis minneskortet från en kamera). Efter att media har skapats kopplas mediafilen manuellt till en mediaundersökning i Cosmic.

Vid uppladdning av media från fristående utrustning t.ex. digital kamera, behöver minneskortet flyttas från utrustning till minneskortläsare för att möjliggöra överföring. Cosmic kan inte identifiera d.v.s. ”hitta” en kamera som kopplats direkt in till datorn. Av sekretesskäl är det inte tillåtet att mellanlagra filer på datorn, annat än i de undantagsfall där det inte går att plocka ut minneskortet ur utrustningen. Bilderna kan då föras över direkt från utrustningen till en mapp på datorn. Det är mycket viktigt att mediafilerna rensas omedelbart från mappen så snart de lagrats in i mediaarkivet, för att undvika att patientinformation finns kvar på datorn. Även *Papperskorgen* på datorn ska rensas. Det är vårdenhetens yttersta ansvar att se till att dessa mediafiler regelbundet rensas undan.

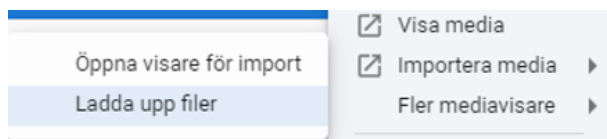
Alternativ 1. Ladda upp Media när Mediaundersökning skapas. Klicka på den blå pilen vid *Öppna visare för import*.

Välj *Ladda upp filer* och hämta därefter en eller flera filer från minneskortsläsaren. Klicka på *Öppna* och sedan *Ladda upp*.

Det är mycket viktigt att i menyval *Mediaundersökningar* kontrollera att status på undersökningen uppdateras till *Media finns* innan originalfilerna raderas från minneskortet. Klicka på *Uppdatera* vid behov.

Alternativ 2. Ladda upp Media på befintlig Mediaundersökning. Sök fram undersökningen via menyval *Mediaundersökningar*. Högerklicka på mediaundersökningen.

Välj *Importerera media/Ladda upp filer* för att hämta en eller flera filer från minneskortsläsaren. Klicka på *Öppna* och sedan *Ladda upp*.

Det är mycket viktigt att klicka på *Uppdatera* och kontrollera att status på undersökningen ändras till *Media finns* innan originalfilerna raderas från minneskortet.

2.4.2.2. Spara filer från Clinic24/Min Vård Gävleborg

Mediafiler som skickas via asynkron chatt i Min Vård Gävleborg kan sparas i Cosmic. En mediaundersökning med fristående utrustning skapas enligt beskrivning ovan. För att hämta in filen från Min Vård Gävleborg till Cosmic ska den inte sparas ner på datorn och mellanlagras, utan istället kan man använda funktionen *drag and drop*. Det görs genom att markera mediafilen i Min Vård Gävleborg och sedan dra in den till rutan *Ladda upp filer* i Cosmic.

För att *drag and drop*-funktionen ska fungera är det mycket viktigt att skrivbordsklienten av Cosmic används eller Cosmic som öppnats via VDI-miljöerna Extern Primärvård och Anställda.

2.4.2.3. Direktpopplad utrustning

Direktpopplad utrustning innebär att modaliteten (exempelvis ultraljudsapparaten) har en direktpoppling till den mediaundersökning som skapats i Cosmic och även till det anslutna mediaarkivet.

För att direktpopplad utrustning ska kunna lagra mediafilerna måste en mediaundersökning vara skapad i Cosmic innan själva undersökningen startar. Överföring av media mellan utrustningen och Cosmic sker automatiskt och ingen manuell import krävs. Skapa en mediaundersökning enligt ovan, välj *Direktpopplad utrustning* under *Utrustningstyp* samt den utrustning som ska användas. Välj sedan *Spara och skicka till utrustning*.

Stäng Spara **Spara och skicka till utrustning**

I de fall bilder sparats utan att det först skapats en mediaundersökning måste bilderna kopplas till en mediaundersökning i efterhand, genom att skapa en mediaundersökning i Cosmic och därefter skapa ett ärende i supportcenter (Efecte).

2.4.3. Automatiskt flöde

När en mediaundersökning finns kopplad till en vårdtjänst skapas mediaundersökningen automatiskt i samband med bokningar i vyn *Bokningsunderlag*, *Snabbokningsunderlag* eller *Tidbok*. När en mediaundersökning läggs till via automatiskt flöde skapas även ett underlag i vyn *Mediaundersökningar*. Informationen i mediaundersökningen går att uppdatera fram tills patienten är ankomstregistrerad.

2.5. Visa Media

Media kan visas på undersöknings- och patientnivå.

- Undersökningsnivå = media på den aktuella/valda mediaundersökningen.
- Patientnivå = alla mediaundersökningar på vald patient utifrån användarens behörighet.

Det finns två mediavisare:

- *UniView* (menyval *PACS UniView*). Funktionaliteten i *UniView* är oftast tillräcklig för de flesta behov och öppnas snabbare än *IDS7* samt stängs ner vid patientbyte.
- *IDS7* (menyval *PACS*). En bildvisare med större funktionalitet specifikt för t.ex. ortopedi, patologi och radiologi. Visaren kräver längre tid att starta upp och internetfönstret, samt *IDS7*, måste stängas ner manuellt när granskningen är färdig på vald patient. Om detta inte åtföljs kan det resultera i att en patients media visas i *IDS7*, och en annan patients mediaundersökningar visas i *Cosmic*.

2.5.1. Visa media på undersökningsnivå

Media som är skapad via mediahanteraren kan öppnas från olika vyer i *Cosmic*: *Mediaundersökningar*, *Journal* eller *Remiss*.

Via *Mediaundersökningar* öppnas mediaundersökningar med status *Media finns* genom att dubbelklicka på aktuell undersökning.

Personnummer	Patient	Datum och tid	Undersökning	Vårdkontakt	Vårdpersonal	Mediaenhet	Status	US nummer
19 550317-2370	Man Valideringspersonvip	2025-03-03 09:46	Foto Ansikte	2025-02-26 - 2025-02-...	Sjuksköters...	Hudmottagning Gävle	Media finns	SECRGB00038875

Uthopp på undersökningsnivå öppnar visare utifrån inloggad enhet där de flesta har uthopp till *UniView*. Vid högerklick på undersökningsraden kan man vid behov välja alternativet *Fler mediavisare*.

Via *Journalen* öppnas mediaundersökningen genom att klicka på gemet.

Via vyn *Inkommande remiss* kan media visas genom en länk i remissen. I ett remissvar kan tillhörande media visas via länkad journalanteckning.

2.5.2. Visa media på patientnivå

För att öppna och jämföra flera undersökningar på samma patient används patientuthopp via menyvalen *PACS UniView* eller *PACS* där *PACS UniView* är rekommenderad visare. *Se ovan för ytterligare förklaring kring visarna.*

Det kan finnas media på patienter som inte skapats via *Mediaundersökningar* i Cosmic. Dessa återfinns i respektive system (t.ex. *Picsara*, *Svarsdatabasen* och *EC Store*) där de skapats/lagrats och nås via uthopp eller direktinloggning.

2.6. Länka eller bifoga mediaundersökning

I journalanteckning, remiss och remissvar kan en eller flera mediaundersökningar bifogas eller länkas.

- **Journalanteckning** - En redan skapad mediaundersökning kan kopplas till en journalanteckning. Vid aktuellt sökord visas ett gem (bifoga), via gemet kan en ny undersökning skapas eller befintlig mediaundersökning läggas till.
- **Remiss** - Media kan bifogas i en remiss. En mediaundersökning kan läggas till i remissen under sökordet *Bifoga Media*. Vid en planerad mediaundersökning är länken i remissen grå. När det finns media i medianundersökningen är länken blå.
- **Remissvar** - För att bifoga en mediaundersökning till ett remissvar infogas en länk till journalanteckningen, med tillhörande mediaundersökning.

2.7. Dela filer från mediaarkivet

Se [Cosmic – Dela filer från mediaarkivet](#)

2.8. Avboka eller makulera mediaundersökningar

En mediaundersökning kan avbokas (innan undersökningen har media) eller makuleras (när det finns media på undersökningen). Vid högerklick på mediaundersökningen visas olika menyalternativ beroende på status för undersökningen.

2.8.1. Avboka mediaundersökningar

En mediaundersökning med status *Skapad* kan avbokas via vyn *Bokningsunderlag* eller på undersökningen i *Mediaundersökningar*.

En mediaundersökning med status *Planerad* eller *Bokad* kan avbokas på undersökningen i vyn *Mediaundersökningar*.

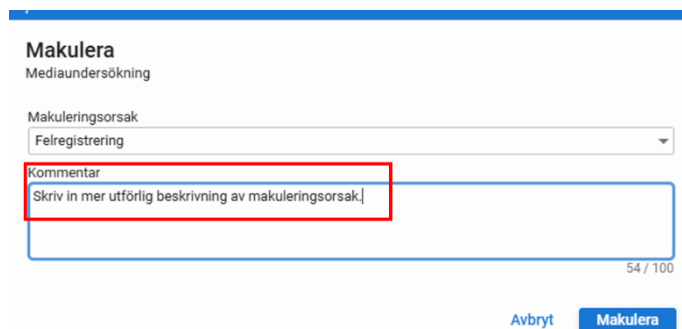
Mediaundersökningar utan media behöver inte avbokas manuellt utan detta sker automatiskt 14 dagar efter undersökningens bokningsdatum har passerat.

2.8.2. Makulera mediaundersökningar

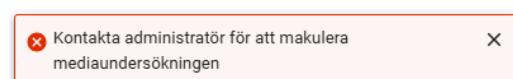
Mediaundersökningar med status *Skapad*, *Planerad* eller *Bokad* kan makuleras genom att högerklicka på undersökningen och välja *Makulera*.

Vid status *Media finns* är media importerad till mediaundersökningen och media har sparats i arkivet. Mediaundersökning med status *Media finns* kan endast sättas till *Ska makuleras*, då undersökningar med media endast kan makuleras av administratör. Mediafilerna kan inte heller raderas eller bytas ut via Cosmic.

Vid ändring till *Ska makuleras* visas en dialogruta. Makuleringsorsak måste anges genom att skriva en utförlig kommentar t.ex. *Media ska flyttas till annan patient* eller *Media finns på annan undersökning på samma patient*.

Därefter visas en dialogruta med uppmaning att kontakta administratör.

Användaren måste då registrera ett ärende i [supportcenter](#) samt fylla i denna [korrigeringsblankett](#) som ska skickas till Bild- och funktionsmedicin med beskrivet önskemål om korrigerings eller makulering samt patientuppgifter och undersökningsnummer.

2.9. Bilder som tas på operation

Se [Bilder som tas på operation - Rutin - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg](#).

2.10. Hantera fel i mediaundersökningen

En mediaundersökning som är rödmarkerad i vyn *Mediaundersökningar* innebär att något gått fel när den skapats eller uppdaterats. Vid högerklick på undersökningen finns valet *Hantera fel*. Klicka på *Visa felmeddelande* för att få mer information.

Kontakta [IT-supporten](#) vid behov.

3. Kommunikation och implementering

Detta är ett regionsövergripande styrdokument som inte får brytas ned på lokal nivå. Vid behov av tillägg eller förändringar samt avsteg från rutinen behöver kontakt tas med dokumentansvarig/dokumentägare.

Kvalitetssamordnare utses till extrauppföljare och ansvarar för att rutinen sprids inom berörda verksamhetsområden. Kvalitetssamordnare informerar Verksamhetschef och Vårdenhetschef om rutinen och dessa ansvarar för att rutinen blir känd, implementerad och tillämpas.

4. Medverkande och granskare

Rutinen är framtagen i samband med införandet av Cosmic. Granskning och publicering i samband med införande har skett inom FVIS – verksamhetsinförande.

5. Referenser

Dokumentnamn	Plats
Bilder som tas på operation - Rutin - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg	Platina-ID: 09-861518
Picsara - Lägga till foto/video samt söka case via Cosmic - Rutin - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg	Platina-ID: 09-864428
Dela eller skriv ut filer från mediaarkivet i Cosmic - Instruktion - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg	Platina-ID: 09-915034
Makulering/Rättelse av felaktigt lagrat media i Mediaarkiv	Platina-ID: 09-912569
Lägga till foto/video i Cosmic mediahanterare från Clinic24 - Instruktion - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg	Platina-ID: 09-863583